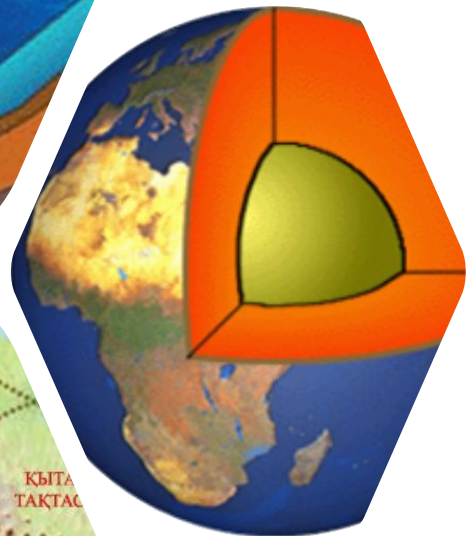

криковая кора

ТАҚТАЛАРДЫҢ ШЕКАЛАРЫ		
кеңейтін жоталары	трансформды жарылулары	ығысу бағыты
субдукция аймағы	шекарасы	

Тақырыпты болжаңыз:

Сабақ тақырыбы:

**Литосфераның құрылысы мен
заттық құрамы.**

**Жердің тектоникалық
құрылымы мен литосфералық
плиталардың орналасуы**

Оқу

мақсаты:

**7.3.1.1 Литосфераның
құрылысы мен заттық
құрамын атау;**

**7.3.1.2 Жердің
тектоникалық құрылымы
мен литосфералық
плиталардың орналасуын
картадан көрсету және
сипаттау;**

Негізгі терминдер:

Білемін/ білмеймін

Литосфера, мантия, ядро, магма,
литосфералық тақталар,
жер қыртысы

Жердің ішкі құрылысы:

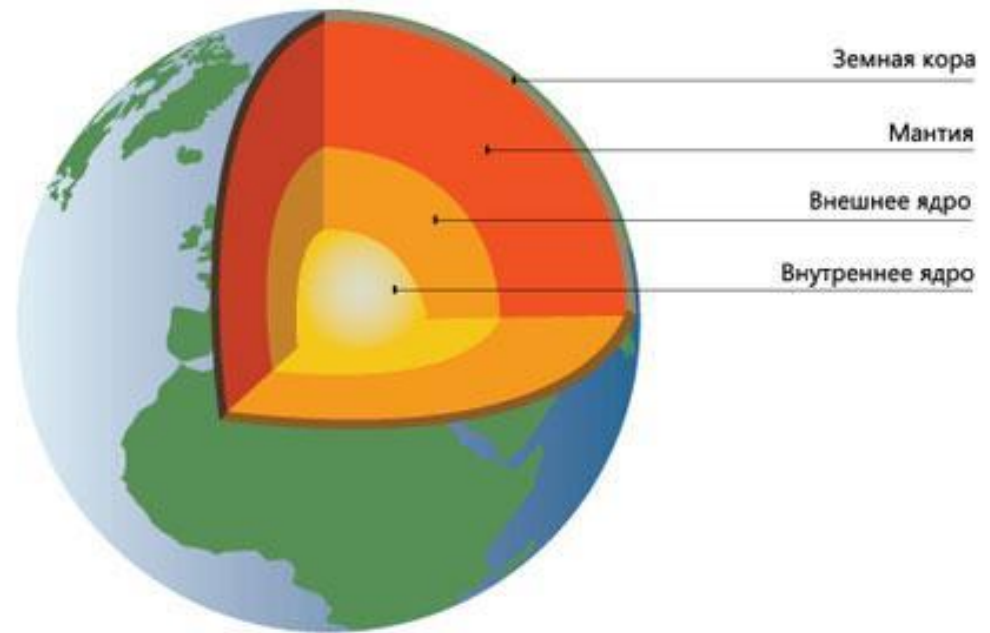
ядро- Жердің ішкі өзегі;

мантия- жер қыртысы мен ядроның арасындағы қабат;

жер қыртысы- Жердің ең беткі жұқа қабаты; жер қыртысы материктік және мұхиттық болып бөлінеді.

Литосфера- Жердің тас қабаты;

Жоғарғы мантия мен жер қыртысынан тұрады;

Континенттер дрейфі теориясы

А. Вегенер, 1913 ж.

Alfred Wegener

«Материктердің ығысуы» атты ғылыми теорияны алғаш рет неміс геологы және географы Альфред Вегенер ұсынған. Вегенердің ойынша, бастапқыда жер қыртысында жұқа гранит жыныстары қалыптасқан. Уақыт өте келе, оның көлемі ұлғайып, Пангея суперконтинентін құрады.

Литосфералық тақталар (плиталар) дегеніміз-бұл мантияның беткі қабатымен бір-біріне қатысты бояу қозғалыста болатын жер қыртысының ірі блоктары.

Литосфералық тақталардың екі түрі бар:

Материктік:

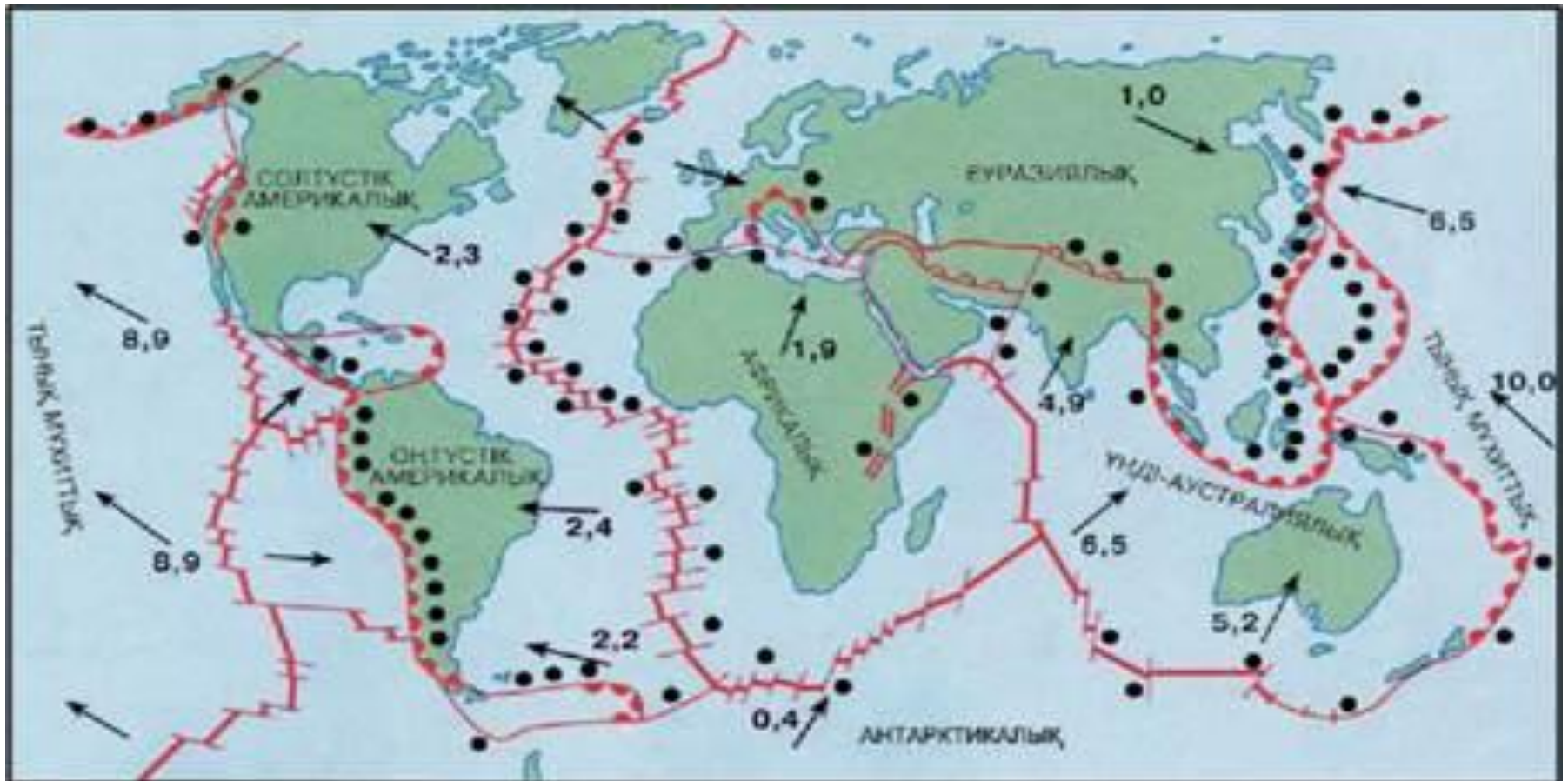
Солтүстік Америка, Оңтүстік Америка, Антарктида, Үнді-Аустралия, Еуразия

Мұхиттық:

Тынық мұхиты

Литосфералық тақталар шекарасы

Литосфералық плиталардың ажырау шекарасы

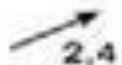
Сейсмикалық аймақ

Литосфералық плиталардың

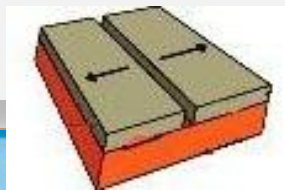
Екі құрлықтық плиталардың соқтығысу шекаралары

Литосфералық плиталардың қозғалу бағыты мен жылдамдығы (см/жыл)

Тақталар арасындағы шекара түрлері:

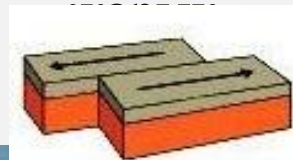
Ажырау шекарасы
дивергенция

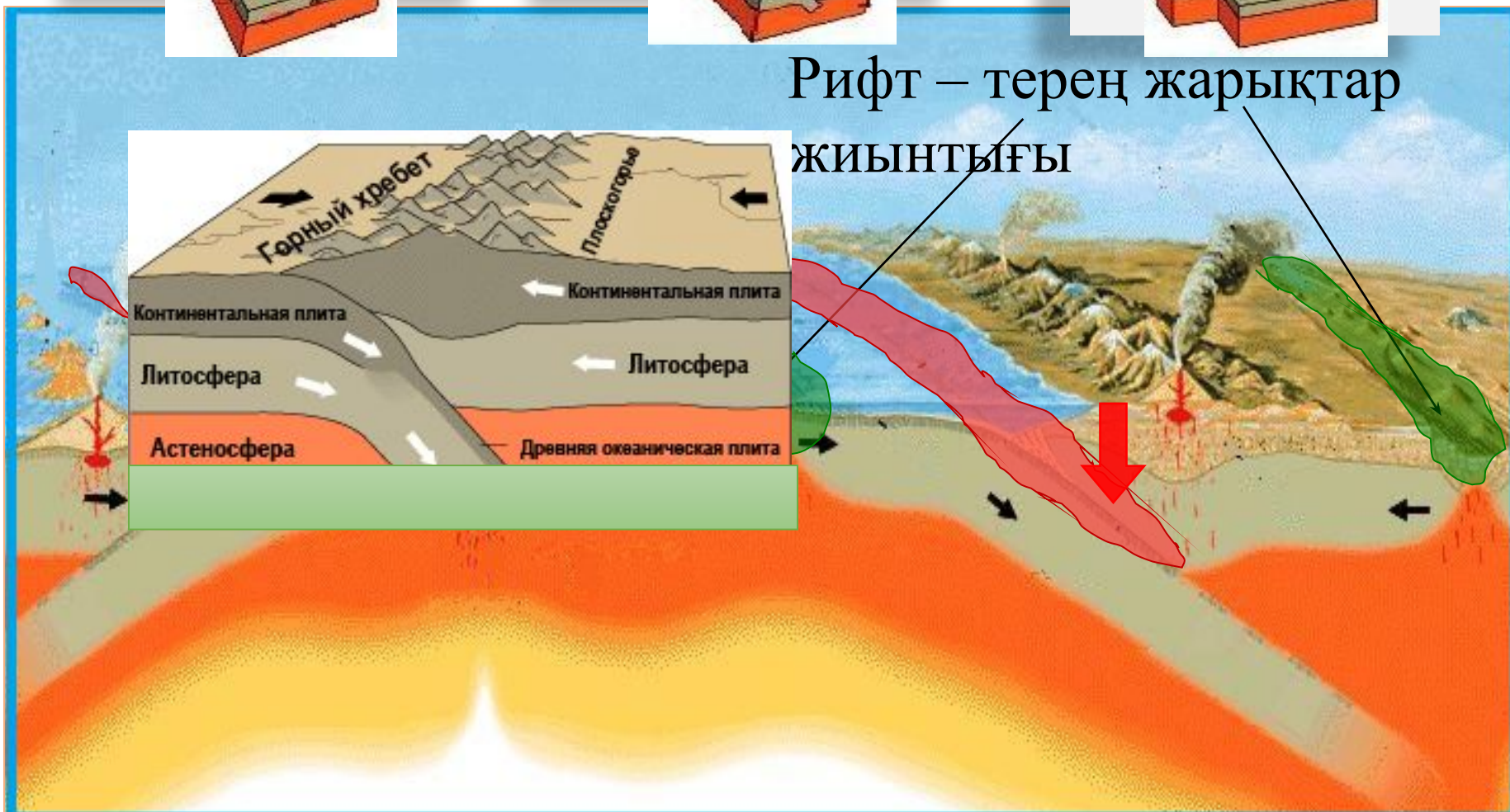
Соқтығу шекарасы
конвергенция

Жылжу
Трансформалық

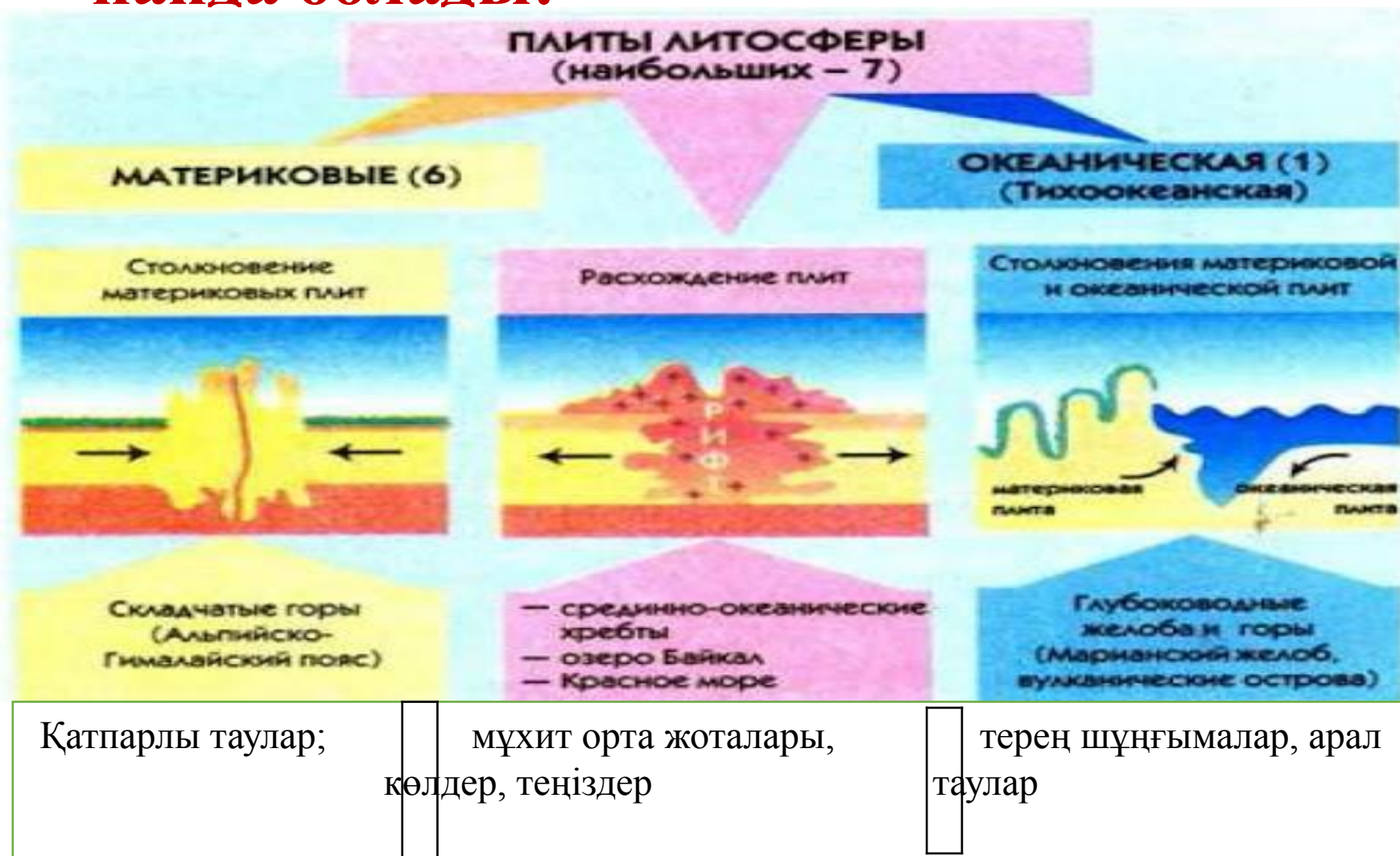

Рифт – терең жарықтар
жиынтығы

Литосфералық тақталар қозғалысынан пайда болады:

Тапсырма 2.

Литосфералық тақталардың бірін таңдап жоспар бойынша сипатта;

Жоспар:

- *литосфералық тақта атауы;
- *материктік/ мұхиттық;
- *қай бағытта қозғалуда;
- *жылдамдығы қандай;
- *қозғалыс нәтижесі;

Рефлексия

Сабақтан меңгерген бір факт